

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
Neuvotteleva virkamies
Suvi Ruuska

Muistio
13.12.2021

Liite 1

VALTIONEUVOSTON ASETUS ELÄINTEN HYVINVOINTIKORVAUKSESTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

1 Taustaa

Ohjelmakaudella 2014-2020 Euroopan unionin maaseudun kehittämistoimenpiteet perustuvat Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 kumoamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) N:o 1305/2013, jäljempänä *maaseutuasetus*. Maaseudun kehittämistoimenpiteet jäsenvaltioissa perustuvat jäsenvaltion maaseutuasetuksen perusteella laatimaan ja Euroopan komission hyväksymään maaseudun kehittämisohjelmaan. Euroopan komissio hyväksyi Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 12.12.2014. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan sisältyy tukijärjestelmänä muun muassa eläinten hyvinvointikorvaus.

Tiettyjen siirtymäsäännösten vahvistamisesta Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) ja Euroopan maatalouden tukirahaston (maataloustukirahasto) tukea varten vuosina 2021 ja 2022 sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013, (EU) N:o 1306/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 muuttamisesta varojen ja soveltamisen osalta vuosina 2021 ja 2022 ja asetuksen (EU) N:o 1308/2013 muuttamisesta varojen ja tällaisen tuen jakamisen osalta vuosina 2021 ja 2022 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 2020/2220 1 artiklan 1 kohdan mukaan Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston mukaisten ohjelmien kestoja pidennetään vuoden 2022 loppuun asti. Edellä mainitulla perusteella Suomessa on tarkoitus soveltaa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa 2014–2020 myös vuosina 2021 ja 2022. Tältä osin Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan 2014–2020 on tehty muutoksia. Muutokset hyväksyttiin Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 täytäntöönpanoa seuraavassa maaseutuohjelman seurantakomiteassa 1.12.2020. Maaseutuasetuksen 58 a artiklassa tarkoitettuja Euroopan unionin maatalousalan ja maaseutualueiden elvyttämiseen tarkoitettuja varoja koskeva muutosesitys Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan 2014-2020 toimitettiin Euroopan komissiolle 16.4.2021. Euroopan komissio hyväksyi muutokset 4.8.2021 (Euroopan komission täytäntöönpanopäätös C(2021)5947).

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksesta säädetään eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetussa laissa (1360/2014). Lain 3 §:n 4 momentin, 4 §:n 5 momentin, 7 §:n 4 momentin, 11 §:n 4 momentin, 12 §:n 5 momentin, 13 §:n 5 momentin ja 18 §:n 2 momentin nojalla on annettu valtioneuvoston asetus eläinten hyvinvointikorvauksesta (121/2015). Asetuksella säädetään tarkemmin eläinten hyvinvointikorvauksen eläinlajikohtaisista toimenpiteistä, toimenpiteiden valinnasta ja niistä luopumisesta, eläinmäärän laskemisesta, hyvinvointikorvauksen myöntämisestä, hyvinvointikorvauksen määrästä ja maksamisesta sekä korvausta koskevien seurantatietojen antamisesta. Hyvinvointikorvauksen toimenpiteitä on mahdollista valita nauta-, sika-, lammas-, vuohi- ja siipikarjatiljoilla.

2. Perustelut

Eläinten hyvinvointikorvauksesta annettua valtioneuvoston asetusta ehdotetaan muutettavaksi. Muutoksella otettaisiin huomioon Euroopan komission Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan 2014-2020 hyväksymät vuotta 2022 koskevat muutokset.

4 §

Asetuksen 4 §:ää muutettaisiin siten, että siihen päivitetäisiin valittavana olevat toimenpiteet. Nautatilalla ei olisi enää mahdollista valita nautojen ruokinta ja hoito –toimenpidettä. Sen sijaan olisi mahdollista valita nautojen hyvinvointisuunnitelma –toimenpide. Vastaavasti sikatilalla ei olisi enää mahdollista valita sikojen ruokinta ja hoito –toimenpidettä mutta sikatilalla olisi mahdollista valita sikojen hyvinvointisuunnitelma –toimenpide. Sikatilalla olisi mahdollista myös valita uusi toimenpide: emakoiden ja ensikoiden vapaaporsitus. Lammas- ja vuohitilalla ei olisi enää mahdollista valita lampaiden ja vuohtien ruokinta ja hoito –toimenpidettä. Sen sijaan olisi mahdollista valita lampaiden ja vuohtien hyvinvointisuunnitelma –toimenpide. Myöskään siipikarjatilalla ei olisi enää mahdollista valita siipikarjan ruokinta ja hoito –toimenpidettä mutta sen sijaan olisi mahdollista valita siipikarjan hyvinvointisuunnitelma –toimenpide. Pykälään ehdotetut muutokset vastaisivat Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan 2014-2020 tehtyjä muutoksia. Muilta osin pykälää ei muutettaisi.

6 §

Asetuksen 6 §:n 1 momenttia muutettaisiin siten, että emakoiden ja ensikoiden vapaaporsitus –toimenpidettä ei olisi mahdollista valita, jos viljelijä on antanut sitoumuksen sikojen luonnonmukaisesta kotieläintuotannosta. Lisäksi pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että emakoiden ja ensikoiden vapaaporsitus –toimenpiteestä ja emakoiden ja ensikoiden parannetut porsimisolosuhteet –toimenpiteestä olisi mahdollista valita vain jompikumpi toimenpide. Pykälään ehdotetut muutokset vastaisivat Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan 2014-2020 tehtyjä muutoksia. Muilta osin pykälää ei muutettaisi.

8 §

Asetuksen 8 §:n 3 momentissa otettaisiin huomioon uusi emakoiden ja ensikoiden vapaaporsitus –toimenpide. Jos toimenpidettä toteutetaan vain osan maatilan emakoiden ja ensikoiden osalta, eläinmäärää laskettaessa otettaisiin huomioon vain sellaiset toimenpiteen toteuttamiseen käytettävät porsituskarsinat, joissa emakot ja ensikot voivat porsia vapaasti. Muilta osin pykälää ei muutettaisi.

9 §

Asetuksen 9 §:ssä säädettäisiin nautojen hyvinvointisuunnitelma –toimenpiteestä ja siinä noudatettavasta toimenpiteen vähimmäistasosta. Toimenpidettä olisi toteutettava maatilan kaikkien nautojen osalta. Vähimmäistasolla tarkoitetaan kansallisella lainsäädännöllä asetettua niin sanottua perustasoa, jota toimenpiteen valinnee on noudatettava, jotta hyvinvointikorvaus voitaisiin maksaa. Eläinlajikohtaisten toimenpiteiden perustaso muodostuu eläinten hyvinvointiin liittyvästä kansallisesta lainsäädännöstä. Ehdotettu muutos vastaa Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan 2014-2020 tehtyä muutosta. Nautojen hyvinvointisuunnitelma –toimenpiteen ehdoista säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

14 §

Asetuksen 14 §:ssä säädettäisiin sikojen hyvinvointisuunnitelma –toimenpiteestä ja siinä noudatettavasta toimenpiteen vähimmäistasosta. Toimenpidettä olisi toteutettava maatilan kaikkien sikojen osalta. Vähimmäistasolla tarkoitetaan kansallisella lainsäädännöllä asetettua niin sanottua perustasoa, jota toimenpiteen valinnee on noudatettava, jotta hyvinvointikorvaus voitaisiin maksaa. Eläinlajikohtaisten toimenpiteiden perustaso muodostuu eläinten hyvinvointiin liittyvästä kansallisesta lainsäädännöstä. Ehdotettu muutos vastaa Manner-Suomen maaseudun

kehittämishjelmaan 2014-2020 tehtyä muutosta. Sikojen hyvinvointisuunnitelma –toimenpiteen ehdoista säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

17 a §

Asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uusi 17 a §, jossa säädettäisiin emakoiden ja ensikoiden vapaaporsitus –toimenpiteestä ja siinä noudatettavasta toimenpiteen vähimmäistasosta. Emakoiden ja ensikoiden vapaaporsitusta koskevaa toimenpidettä olisi toteutettava maatilalla kaikkien niiden vähintään kahdeksan kuukauden ikäisten emakoiden ja ensikoiden osalta, jotka porsivat vapaana. Vähimmäistasolla tarkoitetaan kansallisella lainsäädännöllä asetettua niin sanottua perustasoa, jota toimenpiteen valinnee on noudatettava, jotta hyvinvointikorvaus voitaisiin maksaa. Eläinlajikohtaisten toimenpiteiden perustaso muodostuu eläinten hyvinvointiin liittyvästä kansallisesta lainsäädännöstä. Ehdotettu muutos vastaa Manner-Suomen maaseudun kehittämishjelmaan 2014-2020 tehtyä muutosta. Emakoiden ja ensikoiden vapaaporsitus –toimenpiteen ehdoista säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

22 §

Asetuksen 22 §:ssä säädettäisiin lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma –toimenpiteestä ja siinä noudatettavasta toimenpiteen vähimmäistasosta. Toimenpidettä olisi toteutettava maatilalla kaikkien lampaiden ja vuohien osalta. Vähimmäistasolla tarkoitetaan kansallisella lainsäädännöllä asetettua niin sanottua perustasoa, jota toimenpiteen valinnee on noudatettava, jotta hyvinvointikorvaus voitaisiin maksaa. Eläinlajikohtaisten toimenpiteiden perustaso muodostuu eläinten hyvinvointiin liittyvästä kansallisesta lainsäädännöstä. Ehdotettu muutos vastaa Manner-Suomen maaseudun kehittämishjelmaan 2014-2020 tehtyä muutosta. Lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma –toimenpiteen ehdoista säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

26 §

Asetuksen 26 §:ssä säädettäisiin siipikarjan hyvinvointisuunnitelma –toimenpiteestä ja siinä noudatettavasta toimenpiteen vähimmäistasosta. Toimenpidettä olisi toteutettava maatilalla koko siipikarjan osalta. Vähimmäistasolla tarkoitetaan kansallisella lainsäädännöllä asetettua niin sanottua perustasoa, jota toimenpiteen valinnee on noudatettava, jotta hyvinvointikorvaus voitaisiin maksaa. Eläinlajikohtaisten toimenpiteiden perustaso muodostuu eläinten hyvinvointiin liittyvästä kansallisesta lainsäädännöstä. Ehdotettu muutos vastaa Manner-Suomen maaseudun kehittämishjelmaan 2014-2020 tehtyä muutosta. Siipikarjan hyvinvointisuunnitelma –toimenpiteen ehdoista säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

33 §

Asetuksen 33 §:ää muutettaisiin siten, että siihen lisättäisiin uuden emakoiden ja ensikoiden vapaaporsitus –toimenpiteen eläinyksikkökohtainen korvaustaso sekä eläinlajikohtaisten hyvinvointisuunnitelma –toimenpiteiden eläinyksikkökohtaiset korvaustasot. Nautojen hyvinvointisuunnitelma –toimenpiteestä maksettaisiin hyvinvointikorvausta 18 euroa/eläinyksikkö. Sikojen hyvinvointisuunnitelma –toimenpiteestä maksettaisiin hyvinvointikorvausta 10 euroa/eläinyksikkö. Emakoiden ja ensikoiden vapaaporsitus –toimenpiteestä maksettaisiin hyvinvointikorvausta 500 euroa/eläinyksikkö. Lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma –toimenpiteestä maksettaisiin hyvinvointikorvausta 16 euroa/eläinyksikkö. Siipikarjan hyvinvointisuunnitelma –toimenpiteestä maksettaisiin hyvinvointikorvausta 9 euroa/eläinyksikkö. Ehdotettu muutos vastaa Manner-Suomen maaseudun kehittämishjelmaan 2014-2020 tehtyä muutosta. Muilta osin pykälää ei muutettaisi.

Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2022.

3. Taloudelliset vaikutukset

Eläinten hyvinvointikorvauksesta aiheutuvat kustannukset maksetaan valtion talousarvion momentin 30.10.43 (Eläinten hyvinvointikorvaukset) määrärahasta. Vuoden 2022 valtion talousarvion mukaan kyseisen momentin määräraha on 65,0 miljoonaa euroa, josta EU:n rahoitusosuutta on 27,3 miljoonaa euroa ja kansallista osuutta 37,7 miljoonaa euroa. EU:n rahoitusosuus on ohjelmakaudella 2014—2020 ja siirtymäkaudella 2021—2022 maaseuturahaston osalta 42 prosenttia.

Momentilla 30.10.43 arvioidaan olevan vuonna 2022 noin 16 miljoonaa euroa vuodelta 2021 siirtyvää määrärahaa. Momentilla olisi siten tämänhetkisen arvion mukainen siirtyvä määräraha huomioon ottaen yhteensä käytettävissä noin 81 miljoonaa euroa.

Vuonna 2022 eläinten hyvinvointikorvaukseen arvioidaan tarvittavan noin 71 miljoonaa euroa.

Asetusehdotuksen 17 a §:ään lisättäväksi ehdotettu uusi vapaaporsitusta koskeva toimenpide lisäisi eläinten hyvinvointikorvauksesta aiheutuvia kustannuksia arviolta noin 1,5 miljoonaa euroa, mikä sisältyy edellä mainittuun eläinten hyvinvointikorvauksen arvioituun kokonaisuuteen.

Asetusehdotuksen mukainen muutos, jolla ruokintaa ja hoitoa koskevat eläinlajikohtaiset toimenpiteet korvataan eläinlajikohtaisilla hyvinvointisuunnitelmissä lisäisi eläinten hyvinvointikorvauksesta aiheutuvia kustannuksia arviolta noin 3,5 miljoonaa euroa, mikä sisältyy edellä mainittuun eläinten hyvinvointikorvauksen arvioituun kokonaisuuteen. Kustannusten lisäys aiheutuisi pääosin korvaustason (€/ey) noususta.

Eläinten hyvinvointikorvauksesta aiheutuvat kustannukset katetaan valtiontalouden kehyspäätösten, valtion talousarvion mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa.

4. Lausunnot

Asetusehdotuksesta pyydettiin lausunto valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Ruokavirastolta, Eläintautien torjuntayhdistys ETT ry:ltä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä, Luonnonvarakeskukselta, Helsingin yliopiston eläinlääketieteelliseltä tiedekunnalta, Eläinten hyvinvointikeskukselta, Eläinsuojeluliitto Animalia ry:ltä, SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry:ltä, ProAgria Keskusten Liitolta, Svenska lantbrukssällskapetens förbund rf:ltä, Maaseudun Kehittäjät ry:ltä, Suomen Siipikarjaliitto ry:ltä, Maidonjalostajien ja meijeritukkukauppioiden liitto ry:ltä, Pihvikarjaliitto ry:ltä, Suomen Sikayrittäjät ry:ltä, Suomen Lammasyhdistys ry:ltä ja Suomen Vuohiyhdistys ry:ltä.

Lausunnon antoivat ympäristöministeriö, Ruokavirasto, Eläintautien torjuntayhdistys ETT ry, Eläinsuojeluasiamies, Eläinten hyvinvointikeskus, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Helsingin yliopiston eläinlääketieteelliseltä tiedekunta, Suomen Lammasyhdistys ry, Suomen Sikayrittäjät ry ja SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry.

Ympäristöministeriöllä, Ruokavirastolla ja Eläintautien torjuntayhdistys ETT ry:llä ei ollut lausuttavaa asetusehdotuksesta. Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:n, Helsingin yliopiston eläinlääketieteelliseltä tiedekunnan, Suomen Lammasyhdistys ry:n ja Suomen

Sikayrittäjät ry:n lausunnoissa todettiin, että eläinten hyvinvointikorvauksen korvaustasot ovat liian alhaisia. Asetusehdotusta ei muutettu tältä osin. Eläinten hyvinvointikorvauksessa korvaustaso perustuu aiheutuneisiin kustannuksiin ja tulonmenetyksiin. Eläinten hyvinvointikorvaus ei ole suora tulotuki. Korvaus maksetaan vain toimenpiteistä, jotka ylittävät eläinten hyvinvointikorvauksen niin sanotun perustason ja täydentävien ehtojen vaatimukset. Suomen Sikayrittäjät ry:n ja SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry:n lausunnoissa esitettiin myös, että toimenpiteiden valintaa koskevia rajoituksia helpotettaisiin tietyiltä osin. Asetusehdotusta ei kuitenkaan muutettu, koska esitetyt muutokset olisivat vaatineet ensin Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014–2020 muutoksen. Suomen Sikayrittäjät ry:n launnossa esitettiin myös, että hyvinvointisuunnitelmalle olisi kehittyneempi vaihtoehto Sikavan terveydenhuoltosuunnitelma ja hyvinvointi-indeksi. Tältä osin asetusehdotusta ei muutettu, sillä hyvinvointisuunnitelma on Sikavan terveydenhuoltosuunnitelmaa laajempi kokonaisuus, joka kattaa laajemmin eläinten hyvinvoinnin kehittämisen. Eläinten hyvinvointikeskuksen ja eläinsuojeluasiamiehen lausunnoissa tuotiin esiin, että eläinten hyvinvointikorvauksen avulla tulisi edistää siipikarjan hyvinvointia nykyistä kokonaisvaltaisemmin. Asetusehdotusta ei muutettu tältä osin. Siipikarjaan liittyvien toimenpiteiden muutostarpeita on pyritty ottamaan huomioon seuraavan rahoituskauden eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpiteiden sisältöä suunniteltaessa.

5. Laintarkastus

Asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.